

YLEISET LYHENTEET

INFO, <https://genfibeta.weebly.com/info.html>
(genfibeta.weebly.com/ muuttuu myöhemmin muotoon [gen.fi/](https://www.gen.fi/))

LYHENTEET, <https://genfibeta.weebly.com/info-l.html>

Yleiset lyhenteet, <https://genfibeta.weebly.com/info-l-yleiset.html>

SISÄLLYSLUETTELO

1. Lähteet
2. Lyhenteet
3. Muut merkit

1. LÄHTEET

Hepreankieliset sanat on vokalisoitu Heprean kieliakatemian ohjeiden (5/2017) mukaan. Heprean sanat ovat yleensä teoksesta: Milon Even-Shoshan 1–6. Hamilon hechadash 2003

Kreikankieliset sanat ovat yleensä teoksesta: Liddell and Scott's Greek–English Lexicon. Clarendon Press 1888 (1992)

Latinan sanat ovat pääosin teoksista:

- I. Heikel: Latalalais-suomalainen sanakirja. Otava 1935
- R. Pitkäranta: Suomi–latina–suomi-sanakirja. 6 painos. Gaudeamus 2018
- A. Kivimäki: Summa summarum. Latinankielisiä termejä. Karisto 1999
- A. Streng: Latalalais-suomalainen sanakirja. Suomalaisen kirjallisuuden seura 1933
- K. Turtia: Sivistyssanat. Otava 2001

Latinan lausumiohjeissa ei ole erikseen mainittu verbin perusmuodon pitkävokaalista o-päätettä. Latinan sanoissa paino on kolmanneksi viimeisellä tavulla – paitsi jos toiseksi viimeinen tavu on pitkä, niin silloin se on painollinen.

Englanninkieliset sanat on kirjoitettu **punaisella**, latinankieliset **violetilla**.

2. LYHENTEET

A0000 M. Liljeqvist: Vanhan testamentin hepreakin ja aramean sanakirja.

Finn Lectura 2010

Sananumerot aiemmasta laitoksesta: Heprea–suomi, aramea–suomi.
Vanhan testamentin sanakirja. Aikamedia 2004

abs. absoluuttimuoto, itsenäinen, irrallinen heprean ja Raamatun aramean nominien perusmuoto (**absolvo** irrottaa, päästää, vapauttaa, **absolutus** [-lū-] loppuun saatettu, täydellinen, ehdoton)

acc. c. inf. **accusativus cum infinitivo** [accūsātīvus cum īnfīnītīvō], rakenne kreikan kieliopissa

adj. adjektiivi, laatusana, nomineihin kuuluva sanaluokka (**adicio**, heittää kohti, lisätä, liittää, **adiectus**, **adiectivus** [-tī-], liitetty)
shem toar, "muodon/ominaisuuden nimi"

שֵׁם-תֹּאֵר שֵׁם תּוֹאֵר

adv. adverbi, seikkasana, yksi partikkeliryhmä (**adverbium**, sanan luona)
toar hapoal, "verbin muoto/ominaisuus"

תֹּאֵר-הַפְּעֵל תּוֹאֵר הַפּוֹעֵל

akk. 1. akkusatiivi, kohdanto (**accuso** [-cū-], syyttää), objektin sijamuoto
2. akkadin kieli, jakautuu babylonian ja assyrian kieliin

akt. aktiivi, aktiivinen, verbin pääluokka
(**genus aktivum** [āktī-], "toimiva pääluokka")
pa'il, "tekevä, valmistava"

פְּעִיל פְּעִיל

alb. albumi, musiikkialbumi (äänilevy tai C-kasetti)

aor. aoristi, kreikan kielen aikamuoto (**tempus**) ja aspekti
(kreik. ᾶ- + ὀρίζω ὀρίζω **horidzoo**, "rajoittamaton", so. aoristia voidaan tietyissä muodoissa käyttää ilmaisemaan sekä mennyttä, nykyistä että tulevaa tekemistä)

Ap. is. Apostoliset isät, ensimmäisellä ja toisella kristillisellä vuosisadalla syntyneitä varhaisen kristikunnan kirjoituksia

arab. arabian kieli, kuuluu seemiläisiin kieliin
aravit

עֲרָבִית עֲרָבִית

aram. aramean kieli, kuuluu seemiläisiin kieliin
aramit

אַרְמִית אַרְמִית

art. artikkeli, nominaalisten sanojen sukua ja määräisyyttä ilmaiseva sana tai liite (**articulus**, pikku jäsen, nivel)

ass. assyrian kieli, seemiläisiin kieliin kuuluvan akkadin kielen pohjoinen muoto, n. 2000–600 eKr.

attr. attribuutti, lisämäärite, yksi lauseenjäsenistä (**attribuo**, määrätä, liittää, pass. liittyä, kuulua johonkin, **attributum** [-bū-], liittyvä, johonkin kuuluva)

aug. augmentti, lisäys, kreikan verbien menneen ajan indikatiiveihin liittyvä etuliite (**augesco** [-gēs-], kasvaa, lisääntyä, **augmentum**)

BA **Biblical Aramaic**, Tanachin eli VT:n aramea
aramit tanachit

אַרְמִית תַּנְכִּי אַרְמִית תַּנְכִּי

bab. babylonian kieli, seemiläisiin kieliin kuuluva akkadin kielen eteläinen muoto, n. 2000 eKr. – ajanlaskun alku

BBA M. V. Van Pelt: Basics of Biblical Aramaic. Zondervan 2011

BH **Biblical Hebrew**, Tanachin eli VT:n heprea
ivrit tanachit

עִבְרִית תַּנְכִּי עִבְרִית תַּנְכִּי

BH(L) Biblical Hebrew (Loanword), Raamatun hepreaan lainattu sana

BSI Bible Society in Israel New Testament, moderni nykyheprealainen UT:n käänös 1976/2011

BT J. Blomqvist & A. Toivanen: Johdatus Uuden testamentin kreikkaan. Gaudeamus 1975

c.	common gender , maskuliinin ja feminiinin yhteinen muoto zachar unkeva ז"נ	זָכָר וְנִקְבָּה זָכָר וְנִקְבָּה
dat.	datiivi, annanto, kreikan nominien sijamuoto [dato, antaa, dativus [-tī-)]	
demonstr.	demonstratiivinen, osoittava	
dem.pron.	demonstratiivipronomini, osoittava asemana	
denom.	denominatiivinen, nominista johdettu verbi	
diminut.	diminutiivi, deminutiivi, pienuutta tai hellittelyä osoittava muoto	
du.	duaali, kaksikko du. mask. zachar zugi ז"ז	זָכָר זֹוגִי זָכָר זֹוגִי
	du. fem. nekeva zugit נ"ג	נִקְבָּה זֹוגִית נִקְבָּה זֹוגִית
EBJ	Eliezer ben Jehuda [1858–1922], nykyheprean isä	
emf.	emfaattinen, painollinen, painokas, korostettu (kreik. ἐμφαίνω ἐμφαίνω emfainoo , näkyä, tulla näkyväksi)	
epäm.	epämääräinen muoto	
erisn.	erisnimi, propri (proprius , oma tai jollekin yksin kuuluva) shem etsem prati שע"פ	שֵׁם-עֵצֶם פְּרָטִי שֵׁם עֵצֶם פְּרָטִי
erisn.adj.	erisnimiadjektiivi, erisnimestä johdettu adjektiivi, esim. juutalainen (tapa jne.)	

erisn.adv. erisnimiadverbi, erisnimestä johdettu adverbi

erisn.subst. erisnimisubstantiivi, erisnimenä käytetty yleisnimi
esim. Jumala, Vapahtaja

et al. 1. **et alii**, ja muut henkilöt
2. **et alia**, ja muut asiat
3. **et alibi**, ja muut kohdat

fem. feminiini

nekeva נְ

נְקִיבָה נְקִיבָה

fut. futuuri, verbin aikaluokka (**tempus**), joka ilmoittaa tulevaa tekemistä tai tapahtumista
atid, "valmiina oleva (joka tulee tapahtumaan)"

עֲתִיד עֲתִיד

gem. **geminatus** [-nā-], kaksinkertainen, kahdennettu

gen. genetiivi, omanto, nominien omistusta ilmaiseva sijamuoto

H0000 M. Liljeqvist: Vanhan testamentin heprean ja aramean sanakirja.
Finn Lectura 2010
Sananumerot aiemmasta laitoksesta: Heprea–suomi, aramea–suomi.
Vanhan testamentin sanakirja. Aikamedia 2004
[= Iso Raamatun sanahakemisto. Osa 4. Aika Oy 1999]

haf. haf'el
Raamatun aramean verbien taivutusluokka (konjugaatio),
joka ilmaisee aktiivista aikaansaavaa (kausatiivista) toimintaa; yksi vaikuttamisvartaloista

הַפְעֵל הַפְעֵל

henk. henkilönnimi, erisnimi, jolla henkilöä kutsutaan: ihmisen etu-, sukutai lempinimi.

shem prati שׁ"פּ

שֵׁם פְּרָטִי שֵׁם פְּרָטִי

hepr. heprean kieli, kuuluu seemiläisiin kieliin
ivrit

עִבְרִית עִבְרִית

hier. hieroglyfi, muinainen egyptiläinen kuvakirjoitus.

hif. hif'il, heprean verbien taivutusluokka (konjugaatio),
joka ilmaisee aktiivista aikaansaavaa (kausatiivista) toimintaa,
yksi vaikuttamisvartaloista

הַפְעִיל הַפְעִיל

Hirsch Etymological Dictionary of Biblical Hebrew.
Based on the Commentaries of Rabbi Samson Rafael Hirsch.
Ed. Rabbi Matitiah Clark. Feldheim Publishers 1999

hitp. 1. hitpael, heprean verbien taivutusluokka (konjugaatio), joka ilmaisee
voimakasta (intensiivistä) itseensä (refleksiivistä) tai toinen toiseensa
kohdistuvaa (resiprookkista) tekemistä, yksi tehostusvartaloista

הַתְּפַעֵל הַתְּפַעֵל

2. hitpa'al, aramean verbien taivutusluokka (konjugaatio),
joka ilmaisee voimakasta (intensiivistä) itseensä kohdistuvaa
(refleksiivistä) tekemistä, yksi tehostusvartaloista

הַתְּפַעֵל הַתְּפַעֵל

HSF Hassidic Song Festival, Israelissa vuosina 1969–1992 järjestetty
uskonnollisten laulujen kilpailu
Festival haZemer haChasidi

פְּסִטִּיבֵל-הַזְמֵר הַחֲסִידִי פִּסְטִיבֵל הַזְמֵר הַחֲסִידִי

huf. huf'al, hof'al, heprean verbien taivutusluokka (konjugaatio),
joka ilmaisee passiivista aikaansaavan (kausatiivisen) tekemisen
kohteena olemista, yksi vaikuttamisvartaloista

הַפְּעֵל הַפְּעֵל

הַפְּעֵל הַפְּעֵל

i.e. **id est**, "se on", "se tarkoittaa", toisin sanoen, **that is to say**, "it is"

IHT A. Aejmelaeus et al.: Ihan täyttä hepreaa. Raamatun heprean oppikirja. Kirjapaja 2015

imperat. imperatiivi, käskytapa, verbin tapaluokka (**modus**)

impf. imperfekti, verbin menneen ajan aikaluokka (**tempus**)

ind. indikatiivi, tositapa, verbin tapaluokka (**modus**)

indef.pron. indefiniittipronomini, epämääräinen asemosana

inf. infinitiivi, verbin nominaalimuoto

instr.pref. instrumentaaliprefiksi, välinettä ilmaiseva etuliite

interj. interjektio, huudahdussana, yksi partikkeleiden sanaryhmistä

interrog. interrogatiivi, kysymyssana (**interrogare**, kysellä)

milat she'ela מ"ש

מִלַּת-שְׁאֵלָה מִלַּת שְׁאֵלָה

interrog.pron. interrogatiivipronomini, kysyvä asemosana

intr. intransitiiviverbi, verbi, joka ei voi saada objektia
(**intransitivus** [-trānsitī-], etuliite **in-** ei, epä-, ilman, -ton,
prep. **trans** [trāns] ylitse, yli, läpi, poikki, toisella puolella, toisella
puolella, takana, toiseksi muuttuva, toisenlainen, **-i-** mennä,
adj. päätte **-ivus** [-īvus])

poal omed, "seisova verbi" פ"ע

פְּעַל עוֹמֵד פּוֹעַל עוֹמֵד

IP (Ivan Panin) The New Testament in the Original Greek.
The Text established by Ivan Panin by means of Bible Numerics.
The Book Society of Canada Limited 1934
(Numeric Greek New Testament. Ed. Mark Vedder 2017)

IRS Iso Raamatun sanahakemisto 1–2. Aika Oy 1997

j.	juuri, heprean tai aramean kolmikirjaimien sanajuuri
JBA	Jewish Babylonian Aramaic , Babylonian juutalaisaramea
jidd.	jiddishin kieli, "juutalaissaksa"
jne.	ja niin edelleen, and other similar things, and so forth , et cetera [cē-]
JPA	Jewish Palestinian Aramaic , Palestiinan juutalaisaramea
juss.	jussiivi, heprean käskyjä ja kieltoja ilmaiseva tapaluokka (modus)
juut.	juutalaisuus, juutalaisuudessa
K	ketiv, ktiv (aram. kirjoitettu), Tanachin eli Heprealaisen VT:n kirjoitettu muoto

קְתִיב קְתִיב

K0000	M. Liljeqvist: Uuden testamentin sanakirja kreikka–suomi. Finn Lectura 2007 Sananumerot aiemmasta laitoksesta: Iso Raamatun sanahakemisto. Osa 3. Kreikka–suomi sanakirja. Aika Oy 1998
kansallisuusn.	kansallisuusnimi, henkilön- tai paikannimestä johdettu nimitys, joka ilmaisee, mihin ryhmään, sukuun, heimoon tai kansaan henkilö kuuluu, missä hän asuu tai mistä on kotoisin
kardin.	kardinaalilukusana, peruslukusana
kausat.	kausatiivinen, aikaan saattava, vaikuttava tai teettävä verbien taivutusluokka (konjugaatio)
KH	J. Kiilunen & R. Hakola: Alfasta alkuun. Johdatus Uuden testamentin kreikkaan. Finn Lectura 2010
kieliop.	kielioppi dikduk
kielt.	kieltävä, kielteinen, kielteisesti
kieltos.	kieltosana

דִּקְדֻקָּה דִּקְדֻקָּה

KJV	King James Version , Kuningas Jaakon Raamattu
kohort.	kohortatiivi, heprean ensimmäisen persoonan käskyjä ja kieltoja ilmaiseva tapaluokka (modus)
koll.	kollektiivi, ryhmänimi (collectivus , koottu)
kompar.	komparatiivi, adjektiivin vertailun voittoaste (modus comparativus)
konj.	1. konjunktio, sidesana (coniungo , yhdistää, liittää toisiinsa, coniunctio [-ūnc-]) milat chibur , "liittämisen sana" מ"ח מִלַּת-חִבּוּר מִילַת חִיבוּר
	milat kesher , "sillan sana" מִלַּת-קְשֶׁר מִילַת קֶשֶׁר
	2. konjunktio, ajattelutapa, kreikan verbien tapaluokka (modus)
kons.	konsekutiivinen, jatkava
kop.	kopula, yhdistäjä
KR	kirkkoraamattu
kreik.	kreikan kieli
kuv.	kuvaannollisesti, vertauskuvallisesti, symbolisesti
kval.	kvalitatiivinen (myöhäislat. qualitativus [kvālitātī-]) laatua koskeva, laadullinen
kysymyspart.	kysymyspartikkeli, vastaa suomen ko/kö-päätettä
LA	L. Aejmelaeus: Uuden testamentin kreikan kielioppi. Kirjapaja 2008
lad.	ladino, juutalaisespanja, kuuluu indoeurooppalaiseen kieliin
lainas.	lainasana

lar.	laryngaali, kurkkuääne, guttural
lat.	latinan kieli
laus.	lausutaan, lausuttaessa
lokat.	lokatiivi, suuntaa tai paikkaa osoittava muoto
LXX	Septuaginta, kreikankielinen Tanachin eli VT:n käänös n. 200 eKr.
lyh.	lyhenne
maant.	maantiede
mask.	maskuliini zachar ז'

זָכָר זָכַר

med.	1. mediumi, kreikan verbien pääluokka (genus) 2. medius , keskimäinen (eli toinen juurikirjain)
med.pass.	medium-passiivi, yhteinen muoto
MA	M. Aspinen: Raamatun heprean kielioppi. Finn Lectura 2011
MH	Medieval Hebrew , keskiajan heprea, n. 500–1880 jKr.
MH(L)	Medieval Hebrew (Loanword) , keskiajan hepreaan lainattu sana
mon.	monikko mon. mask. zachar rabim ז"ר
	זָכָר רַבִּים זָכַר רַבִּים
	mon. fem. nekeva rabot נ"ר
	נְקֵבָה רַבּוֹת נְקֵבָה רַבּוֹת
Mozeson	I. E. Mozeson: The Word. The Dictionary that Reveals the Hebrew

Source of English. Shapolsky Publishers 1989

mus.	musiikki
myöh.	myöhäisempi, myöhemmin
määr.	määräinen muoto
NH	New Hebrew , nykyheprea, n. 1880– jKr.
NHL	New Hebrew Loanword , nykyhepreassa käytettävä muun kielen sana, johon sovelletaan lainasanojen oikeinkirjoitusta ja painotusta
NH(L)	New Hebrew (Loanword) , nykyhepreassa käytettävä heprealaistettu sana, joka on alun perin lainasana
nif.	nif'al, heprean verbien taivutusluokka (konjugaatio), joka ilmaisee passiivista tekemisen kohteena olemista tai itseensä kohdistuvaa (refleksiivistä) toimintaa
	נִפְעַל נִפְעַל
nom.	nominatiivi, nimentö, nominien perus- ja sanakirjamuoto, jota käytetään subjektina ja predikatiivina
ntr.	neutri, suvuton sana
num.	numeraali, lukusana, nomineihin kuuluva sanaluokka (numerus , luku) shem mispar , "luvun nimi" ש"מ מ
	שֵׁם-מִסְפָּר שֵׁם מִסְפָּר
obj.	objekti, kohde, lauseenjäsen, joka ilmaisee tekemisen kohteen
OH	L. Lyytikäinen & I. Gamzu: Opi hepreaa. Nykyheprean oppikirja. Aurinko Kustannus 2017
opt.	optatiivi, toivomustapa, kreikan verbien toivomusta tai odotusta ilmaiseva tapaluokka (modus)
ordin.	ordinaalilukusana, järjestyslukusana

P pausamuoto, Raamatun heprean ja aramean sanojen pitkä, erityisen painollinen ja/tai kunnioittava muoto

pa. 1. pa'al [kal, qal], heprean verbien taivutusluokka (konjugaatio), joka ilmaisee aktiivista tekemistä, perusvartalo

פָּעַל פֶּעַל
קַל קָל

2. pael, Raamatun aramean verbien taivutusluokka (konjugaatio), joka ilmaisee aktiivista voimakasta (intensiivistä) tekemistä, yksi tehostusvartaloista

פָּעַל פֶּעַל

paik. paikannimi, maantieteellinen erisnimi

paik. adj. paikan- tai henkilönimestä johdettu adjektiivi, esim. israelilainen, juutalainen, ismaelilainen, suomalainen, helsinkiläinen

part. partikkeli, apusana, sanaluokka (*particula*, osanen)

partis. partisiippi, laatutapa, yksi verbin tapaluokista (*modus*, *pars*, osa, *capio*, ottaa (kiinni), tarttua, valita, *participium*, osaa ottava)

pass. passiivi, verbin pääluokka (*genus*), joka ilmaisee tekemisen kohteena olemista

PBH **Post Biblical Hebrew**, Raamatun jälkeinen antiikin ajan heprea, Talmudin (Mishnan) heprea, n. 200 eKr. – 500 jKr.

PBH(L) **Post Biblical Hebrew (Loanword)**, Raamatun jälkeisen antiikin ajan hepreaan lainattu sana, jossa käytetään heprean oikeinkirjoitusta ja painotusta

pe. peal, Raamatun aramean verbien taivutusluokka (konjugaatio), joka ilmaisee aktiivista toimintaa, perusvartalo

פָּעַל פֶּעַל

perf. perfekti, verbin aikaluokka (*tempus*), joka ilmoittaa, että jotakin on tapahtunut

avar MH "yli mennyt"

עָבַר עֵבֶר

pers.	1. persoona 2. persian kieli, farsi, persialainen	
pers.pron.	persoonapronomini, henkilöasemosana	
Pesh.	Peshitta, syyriankielinen Raamattu	
pi.	pi'el, heprean verbien taivutusluokka (konjugaatio), joka ilmaisee aktiivista voimakasta (intensiivistä) toimintaa, yksi tehostusvartaloista	פִּעֵל פִּיעֵל
pluskvamp.	pluskvamperfekti (plus quam perfektum , enemmän kuin täydellinen), verbin aikamuoto, joka ilmoittaa, että jotakin oli tapahtunut ennen kuin jotakin muuta tapahtui	
po.	pitäisi olla	
pos.	positiivi, adjektiivin tai adverbien perusaste (positivus , pohjaksi asetettu)	
poss.pron.	possessiivipronomini, omistusasemosana kinui kinjan	קִנּוּי־קִנּוּי־כִּינּוּי קִנּוּי
poss.suff.	possessiivisuffiksi, omistusliite	
postp.	postpositio, jälkisana, yksi partikkeliryhmä	
propr. r.	propretonic reduction , heprean kieliopissa painollista tavua edeltävän pitkävokaalisen tavun lyheneminen katkovokaaliksi painon siirtyessä eteenpäin	
pred.	predikaatti, lauseenjäsen, joka ilmaisee subjektin eli tekijän toimintaa, tilaa tai ominaisuutta (praedicare , kuuluttaa julki, praedicatum , julkikuulutettu)	
prees.	preesens, verbin aikaluokka, joka ilmoittaa päättymätöntä tekemistä	

nykyajassa (**tempus praesens** [-sēns], läsnä oleva aikamuoto)
hove PBH "oleva"

הָיָה הוּוֹה

prep. prepositio, etusana, yksi partikkelien ryhmistä

milat jachas, "suhteen sana" מִי"י

מִלַּת-יַחַס מִילַת יַחַס

prim. **primus** [prī-], ensimmäinen

pron. pronomini, asemana, nomineihin kuuluva sanaluokka

pu. pual, heprean verbien taivutusluokka (konjugaatio),
 joka ilmaisee passiivista voimakkaan (intensiivisen) tekemisen
 kohteena olemista, yksi tehostusvartaloista

פְּעַל פּוּאֵל

puoliprep. puoliprepositio, heprean ja aramean prepositioilmaisu,
 jossa on yhdistetty prepositio nominiin

Q qere (aram. luettu), Tanachin eli Heprealaisen VT:n luettu muoto

קָרָא קָרָא

raam. raamatullisessa yhteydessä

refl.pron. refleksiivipronomini, itsekohtainen asemana

rel.pron. relatiivipronomini, takakohtainen asemana

resipr.pron. resiprookkipronomini, vastavuoroinen asemana

rinn. rinnakkainen muoto, rinnakkaiskohta tai -kohdat

roomal. roomalainen, Rooman valtiossa käytetty

Rosenthal Fr. Rosenthal: A Grammar of Biblical Aramaic.
 Seventh, expanded edition. Harrassowitz Verlag 2006

sairausk. sairauskaava, heprean sairautta ilmaiseva nominikaava

סִטָּת סססת

skand. skandinaavinen

subj. subjekti, lauseenjäsän, joka ilmaisee tekijän, lauseen tärkein sana

subst. substantiivi, nimisana, nomineihin kuuluva sanaluokka

sukun. sukunimi

superl. superlatiivi, adjektiivin vertailun yliaste

supist. supistuma, supistunut muoto

st. abs. **status absolutus** [-lütus], **absolute state**, irrotettu tai vapautettu asema, heprean ja aramean nominien itsenäinen ja riippumaton muoto, heprean ja Raamatun aramean sanakirjoissa käytettävä nominien perusmuoto

st. constr. **status constructus**, **construct state**, rakenneasema, heprean ja aramean nominien genetiivirakenteessa käytettävä sanan omistettava muoto **nismach**, "tukeutuva"

נִסְמַךְ נסמך

st. det. **status determinatus** [-nā-], **determined state**, määrätty asema, aramean nominien määräinen muoto, juutalaisaramean ja syyrian kielen nominien sanakirjamuoto

st. suff. **status suffixus**, **status pronominalis** [-nā-], nominien taivutusvartalo, jota käytetään persoonasuffiksien kanssa

syyr. syyrian kieli, yksi itäaramealaisista kielistä

Tanach heprealainen masoreettinen Vanha testamentti, **Tora, Nevi'im, Ktuvim**, Toora, Profeetat, Kirjoitukset

תנ"ך תנ"ך

תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים תּוֹרָה, נְבִיאִים, כְּתוּבִים

tert. **tertius**, kolmas

tif. tif'el, *tav*-nominista muodostettu denominatiivinen aktiivinen intensiivinen verbivartalo (vastaa pi'eliä)

תַּפְעֵל תַּפְעַל

trans. transitiiviverbi, verbi, joka voi saada objektin (**transitivus** [trānsitī-], prep. **trans** [trāns] ylitse, yli, läpi, poikki, toisella puolella, toisella puolella, takana, toiseksi muuttuva, toisenlainen, verbi **-i-** mennä, adj. päätte **-ivus** [-ī-])

poal jotse, "ulostuleva verbi" פ"י

פְּעַל יוֹצֵא פוּעַל יוֹצֵא

tuf. tuf'al, *tav*-nominista muodostettu denominatiivinen intensiivinen passiivinen verbivartalo (vastaa pualia)

תַּפְעֵל תוּפְעַל

tx tekstimuoto, käsiteltävässä tekstissä esiintyvä muoto

urh. urheilu

UT Uusi testamentti
HaBrit haChadasha (Uusi liitto)

הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה הַבְּרִית הַחֲדָשָׁה

v. verbi, teonsana

vahv. vahvistava, korostava

vanh. vanhentunut, vanhahtavassa tyylissä

var. tekstivariantti, vaihtoehtoinen lukutapa yhdessä tai useammassa UT:n kreikankielisessä käsikirjoituksessa

verbaalisubst. verbaalisubstantiivi, teonnimi, verbivartalosta johdettu substantiivi,
action noun
shem pe'ula, "tekemisen nimi"

שֵׁם-פְּעֻלָּה שֶׁם פְּעוּלָה

verbitaul.	A. Tarmon & E. Uval: Heparan verbitaulukot. Neljäs painos. Karmel-yhdistys 1998
vok.	vokatiivi, puhuttelusija, kreikan substantiivien sijamuoto
VT	Vanha testamentti
Vulg.	Vulgata, kirkkoisä Hieronymuksen [noin 347–420] kääntämä latinankielinen Raamattu
yks.	yksikkö
ylät.	ylätyylinen, korkeatyylinen, juhlalliseen tai vastaavaan kielenkäyttöön soveltuva ilmaisu tai käytötapa

3. MUUT MERKIT

̄	pituusmerkki. Vaakaviiva eli makron latinalaisen vokaalin päällä (ā, ē, ī jne.) on foneettinen lausumisohje, joka tarkoittaa pitkää vokaalia: aa, ee, ii jne. (kreik. μακρός makros "suuri")
̆	lyhyysmerkki. Yläkaari eli breve latinalaisen vokaalin päällä (ă, ě, ĭ jne.) on foneettinen lausumisohje, joka tarkoittaa lyhyttä vokaalia: a, e, i jne. (brevis "lyhyt")
=	yhtäsuuruusmerkki. Tarkoittaa synonyymiä eli samaa tai lähes samaa merkitsevää sanaa (kreik. σύν syn "kanssa, luona, yhdessä", ὄνομα onoma "nimi").
≠	antonyymi, vastakohta
*	Asteriski eli tähtimerkki ilmaisee sanan alkuun merkittynä teknisen tai teoreettinen muodon, jota ei ole olemassa.
√	heprean tai aramean juurikirjaimet
(1x)	Sulkeisiin merkitty x-kirjaimen edellä oleva luku kertoo sanan esiintymismäärän alkukielisessä Raamatussa eli Tanachissa (heprean- ja arameankielinen VT) tai Novumissa (kreikankielinen

UT). Lukua mahdollisesti seuraava raamatunkohta on sanan ensimmäinen esiintymä Raamatussa.

- (/) Sulkeissa olevat vinoviivalla erotetut luvut kertovat ensin verbin ja sitten juuren kaikki esiintymät Tanachissa.
- [] Hakasulkeissa annetaan heprean sanojen yhteydessä raamatullinen tai (pelkästään) kirjakielinen muoto. Henkilöiden yhteydessä on annettu syntymä- ja kuolinvuosi. Latinalaisten sanojen yhteydessä hakasulkeissa on annettu lausumisohje.
- { } puhekielessä käytetty tai muu rinnakkainen muoto
- {{ }} virheellinen tai nykyheprean oikeinkirjoituksessa vanhentunut muoto